Budsjettoppfølging per 2. tertial 2020

1 Driftsbudsjettet

I dette kapitlet redegjøres adskilt for prognosene relatert til Covid 19 samt prognosene for ordinær drift.

1.1 Økonomiske konsekvenser knyttet til Covid-19

Kommunedirektøren viser til omtale fra saksforelegg avsnitt «Prognose for kostnader relatert til Covid-19»

Kommunedirektøren forslår inndekning av noen av kostnadene knyttet til Covid-19 i henhold budsjettendringslinjer 1-10 i vedtakspunkt 1.

Under gis det en beskrivelse for budsjettendringslinjene tilknyttet Covid-19:

Nr	Budsjettjusteringer- drift 2. tertial 2020 (tall i kr 1000)	Beløp	Kommentar
	Covid-19-relaterte budsjettjusteringer		
1	Private barnehager - kompensasjon av foreldrebetaling	670	Kompensasjon av foreldrebetaling til de private barnehager. Dette gjelder periode 14.-19.april.
2	Utsatt leirskole	330	Leirskoleopphold som elevene i 7.trinn mistet grunnet Covid-19.
3	Smittevernutstyr oppvekst og kultur	420	Gjelder oppvekst og kultur, alt inndekning i 2. tertial
4	Korona sykehjem på Randaberg	500	Estimert andel for Sola kommune
5	Økte kostnader legevakt- kun Covid19 relatert del	3 770	Sola sin andel i henhold til prognose fra Stavanger kommune
6	Smittevernsutstyr levekår	850	Avvik kostnader per 23.9, total prognose for avvik etter første tertial kr 1,06 millioner
7	Økte personalkostnader levekår	4 510	Økte personalkostnader og annen driftsutgift ifm Covid-19 i virksomhetene i levekår
8	Økt renhold i kommunens bygg	1 000	Kr 1 million per august i renholdutgifter
9	IKT utstyr til virksomheter med behov for tilrettelegging for hjemmekontor	200	Kjøpt inn 23 PC-er og 7 skjermer til ulike virksomheter
10	Bruk av kompensasjonsmidler som er avsatt i reserve	-12 250	Avsatt i reserven i 1. tertial 2020
	Udisponerte Covid19-midler etter foreslått justering	0	

1.2 Frie inntekter (skatt og rammetilskudd)

Akkumulert skatteinngang per 31.08.2020 er på kr 662,3 millioner. Inngangen så langt utgjør en vekst på 2,5 prosent i forhold til samme tid i fjor og er kr 1,9 millioner høyere enn budsjettert.

Isolert for forskuddstrekk, som er vår hovedskattekilde, er økningen på kr 11,4 millioner i forhold til samme periode i 2019, noe som utgjør en vekst på 2 pst. Oppgangen i total skatteinngang skyldes for en stor del oppgang i forskuddsskatt og restskatt, til sammen kr 8,7 millioner. Samtidig har det vært en nedgang i tilfeldige inntekter fra renter og gebyrer.

Skatteinngangen for Sola kommune er budsjettert utfra forutsetningen om et forventet skattenivå på ca. 122 prosent av landsgjennomsnittet. Arbeidsledigheten som har oppstått under koronasituasjonen er på et høyere nivå enn hva Sola kommune erfarte ved konjunkturnedgangen i oljekrisen. Den høyeste arbeidsledigheten i Sola etter oljekrisen var på 6 prosent i januar 2017. Siden dette har det vært en synkende utvikling og ledigheten var ved utgangen av 2019 på 2,3 prosent. Nedstengingen av samfunnet i mars 2020, med tilhørende økning i permitteringer, medførte en brå og historisk høy økning i arbeidsledigheten, både lokalt og nasjonalt, og ved utgangen av mars var ledigheten på 10,7 prosent i Sola kommune. Som følge av en gradvis gjenåpning av samfunnet har arbeidsledigheten blitt lavere og per august er antall helt ledige på 5,2 %. I tillegg kommer delvis ledige, hvor det også har vært en betydelig økning siden koronautbruddet. Ved utgangen av august måned er det for landet totalt en ledighet på 4,3% og i Rogaland på 4,5%, hvor Sola har høyest arbeidsledighet i Rogaland.

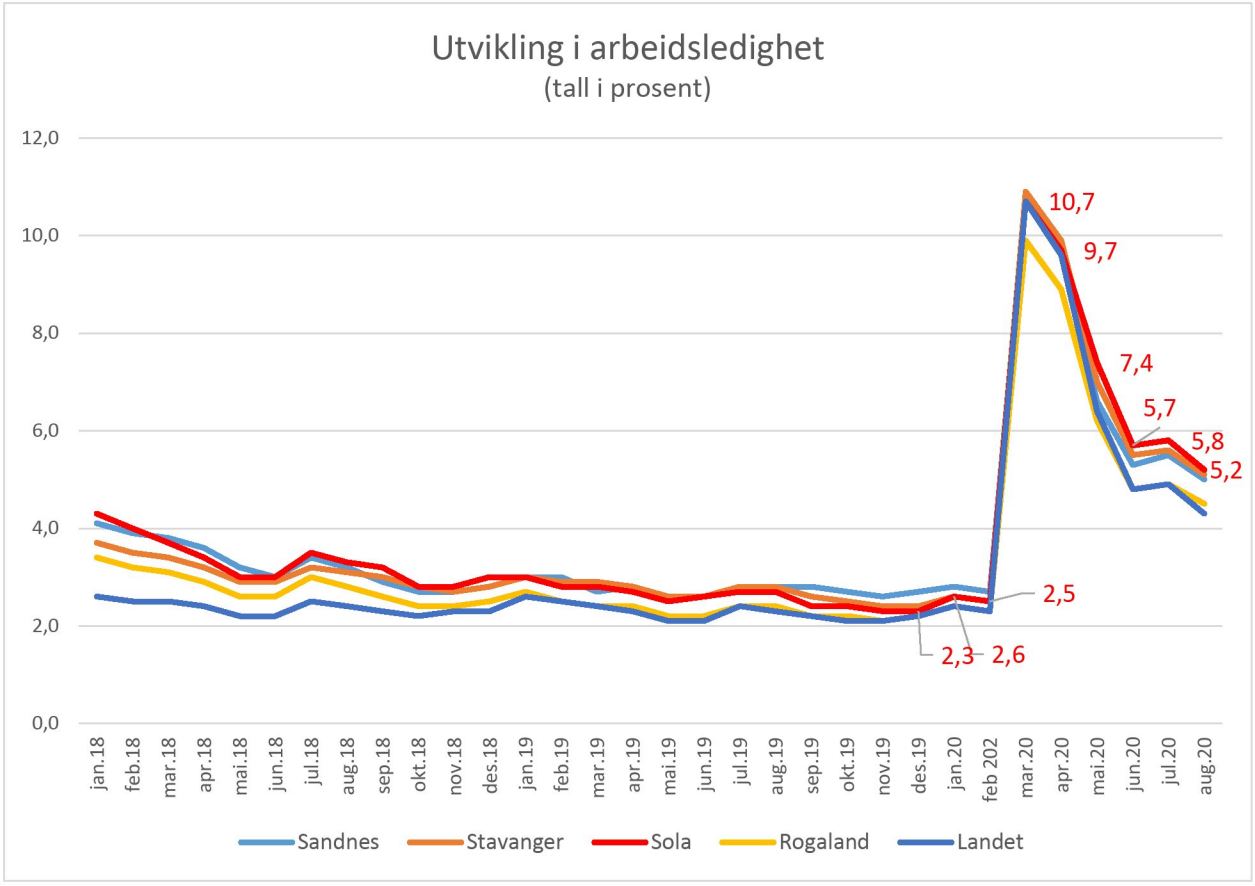

Det er utfordrende å forklare hvorfor skatteinntektene har holdt seg så høye samtidig som det har vært betydelig lavere økonomisk aktivitet. Det er rimelig å anta at effekten gjør seg gjeldende senere, men det er likevel slik at utviklingen i skatteinngangen har vært mer positiv enn forventet de siste månedene. Dersom man legger til grunn at gjennomsnittlig arbeidsledighet fra krisen startet og ut året blir på 5 %, **vil Sola kunne tape ca. kr 10 millioner i forhold til budsjettert skatteinngang.** Dette er brutto tall og inntektsutjevningen vil påvirke disse tallene. Kommunedirektøren presiserer at anslagene er usikre.

Tabellen under viser status i Sola per 31.08.2020:

Skatt (tall i 1000 kroner)	
Regnskap per 31.08.20	662 339
Periodisert budsjett pr 31.08.20	660 400
Merinntekt	1 939
Vekst fra 2019	2,5 %
Vekst på landsbasis	0,6 %
Prosent av landsgjennomsnitt	126 %

Tabellen under viser vekst i nabokommuner:

Kommune	Skattevekst januar-august 2019 – 2020
Sandnes	-0,3 %
Stavanger	0,8 %
Sola	2,5 %
Klapp	2,4 %
Randaberg	1,9 %

1.3 Avdrag, renter og utbytte

1.3.1 Utbytte

Sola kommune har i 2020 budsjettert med kr 57,1 millioner i utbytte, herav kr 52,4 millioner fra Lyse, kr 10 millioner fra Sola Bredbånd AS samt kr 5,5 millioner i utbytte fra Stavangerregion Havn IKS og Forus Næringspark.

Utbytter fra Lyse og Sola Bredbånd AS blir som budsjettert, men når det gjelder utbytte fra Stavangerregion Havn IKS og Forus Næringspark har ikke kommunedirektøren mottatt informasjon som tilser at det vil skje tildelinger i 2020. Kommunedirektøren foreslår derfor at det ikke budsjetteres med disse utbyttene i 2020, og avventer mer sikker informasjon om både beløp og tildelingstidspunkt.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 11:** Kommunedirektøren foreslår nedjustering av utbytte knyttet til Stavangerregion Havn IKS og Forus Næringspark i 2020 på totalt kr 5,5 millioner.

1.3.2 Avdrag

Ved behandling av 1. tertial ble det foretatt budsjettekniske justeringer mellom minimumsavdrag og avdrag utover minimum.

Det forventes at minimumsavdrag blir som beregnet i 1. tertial.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 12:** Budsjettert avdrag utover minimum er på kr 31,3 millioner. Kommunaldirektøren foreslår å redusere avdrag utover minimum med kr 5,5 millioner for å dekke manglende utbytte fra Havn IKS og Forus Næringspark.

1.3.3 Rente

Ved behandling av 1. tertial ble både renteutgifter og renteinntekter justert ned. Renten har gått ytterligere ned, men denne reduksjonen brukes til å kompensere for lavere renteinntekter knyttet til bankinnskudd og det ansvarlige lån i Lyse.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 13-14:** Kommunedirektøren foreslår en balansert budsjettendring ved å justere ned renteutgifter på kommunens innlån med kr 1,2 millioner, samt redusere renteinntekter på bankinnskudd og ansvarlig lån i Lyse med tilsvarende beløp.

1.4 Lønnsreserven

I vedtatt Handlings- og økonomiplan 2020 er det innarbeidet full kompensasjon for lønnsvekst. Størrelsen på reserven ble fastsatt med utgangspunkt i anslagene for lønnvekst i statsbudsjett 2020 som var på 3,6 prosent. I revidert nasjonalbudsjett, og som følge av de makroøkonomiske virkningene av Covid-19-pandemien har regjeringen anslått at lønnsveksten i 2020 blir lavere. Med bakgrunn i dette foreslo kommunedirektøren ved 1. tertial å redusere lønnsreserven med kr 3 millioner. Det er nå kjent at årets lønnsoppgjør i kommunesektoren vil utgjøre 1,7 %. Utregninger basert på effekten av dette i 2020 tilsier at lønnsreserven kan nedjusteres med ytterligere kr 2 millioner.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 15:** Kommunedirektøren foreslår å nedjustere lønnsreserven med kr 2 millioner som følge av at lønnsoppgjøret i kommunesektor ble lavere enn tidligere antatt.

2. Tjenesteområdene

Prognosene som presenteres i dette kapittelet er utelukkende knyttet til kommunens ordinære drift. Merkostnader til Covid-19 er omtalt under punkt 1.1.

Oppdaterte prognoser for årsslutt for tjenesteområdene, basert på kunnskap per 2. tertial, tilsier et totalt merforbruk på kr 22,5 millioner, før budsjettjusteringer som foreslås i denne tertialen, jfr. Omtale i saksforellegg underavsnitt «prognose for den om ordinære driften».

De foreslåtte budsjettjusteringene som er knyttet til kommunens ordinære drift fremkommer i tabell-linjer 11-26 i kommunedirektørens forslag til vedtakspunkt 1. Det gis en omtale av bakgrunnen for budsjettjusteringene i dette kapittelet under de respektive tjenesteområder.

Tabellen under viser prognosene ved årsslutt for kommunens ordinære drift i tjenesteområdene der det forventes avvik. Positive tall betyr mindreforbruk og minustall betyr merforbruk:

Tjenesteområde	Merbruk/mindreforbruk/balanse	Prognose per 31.12.2020
Oppvekst og kultur		
Fagstab oppvekst	Balanse	0
Skole, SFO	Merforbruk	-2 700
Voksenopplæring	Merforbruk	-2 700
Kommunale barnehager	Merforbruk	-340
Senter for styrket barnehagetilbud	Balanse	0
Private barnehager	Balanse	0
Barnevern	Merforbruk	-2 000
PPT	Balanse	0
Barn, ungdom og familietjenesten	Balanse	0
Kultur	Balanse	0
Sum prognose oppvekst og kultur	**Merforbruk**	**-7 740**
Levekår		
Fagstab levekår/ressurskrevende/legevakt	Merforbruk	-2 500
Tjeneste- koordineringskontoret (TKK)	Merforbruk	-8 870
Sola sykehjem	Merforbruk	-3 850
Sola bo- og hjemmetjenester	Mindreforbruk	1 350
Tananger bo- og hjemmetjenester	Balanse	0
Miljøtjenesten	Merforbruk	-10 200
Psykisk helsearbeid og rus	Mindreforbruk	1 500
NAV – Sosiale tjenester	Mindreforbruk	1 000
Fysio-/ergoterapi	Mindreforbruk	500
Sum prognose levekår	**Merforbruk**	**-21 070**
Samfunnsutvikling		
Fagstab Samfunnsutvikling	Balanse	0
Eiendom	Mindreforbruk	5 000
Kommunalteknikk	Balanse	0
Areal	Balanse	0
Sum prognose samfunnsutvikling	**Mindreforbruk**	**5 000**
Kommunedirektør med sentrale staber	**Balanse**	
Politisk nivå	Balanse	0
Kommunedirektørnivå	Balanse	0
Organisasjonsavdelingen	Balanse	0
Økonomi	Balanse	0
Sum prognose kommunedirektør med staber	**Balanse**	**0**
Totalt alle tjenesteområdene	**Merforbruk**	**-23 820**

2.1 Oppvekst og kultur (totalt for hele tjenesteområdet)

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
503 585	511 796	8 210	773 462	- 7 740	-1,0 %

(tall i kr 1000)

Prognosene for tjenesteområdet oppvekst og kultur tilsier et totalt merforbruk på kr 7,8 millioner som utgjør 1 prosent av den totale rammen på kr 773 millioner. Merforbrukene er i all hovedsak knyttet til volumvekst i tjenestene. Det gjelder nye brukere innen barnevern og økning i spesialundervisning på skole.

2.1.1 Skole, SFO og voksenopplæring

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
204 280	204 267	-13	323 218	-5 400	1,7 %

(tall i kr 1000)

2.1.1.1 Skolene og SFO

Det forventes et merforbruk på kr 2,7 millioner ved årets slutt som hovedsakelig skyldes økt ressursbruk tilknyttet elever med spesialbehov.

Budsjettet ble styrket med kr 2,3 millioner i 1.tertial som er knyttet til spesialundervisning og styrkingstiltak SFO.

Det er fire skoler som har utfordringer med å holde budsjettet så langt, spesielt to av skolene har høyere merforbruk enn de andre. Disse skolene følges opp tett og nye tiltak vurderes kontinuerlig.

2.1.1.2 Voksenopplæringen

Prognosen for årsslutt tilsier et merforbruk på kr 2,7 millioner og det fortsettes med å analysere introduksjonsprogrammet for flyktninger nærmere. Det er per nå igangsatt varige tiltak som har redusert merforbruket fra 4 millioner til 2,7 millioner. På grunn av reduksjon i antall flyktninger, reduseres også inntekten. Virksomheten har som målsetting å ha fokus på kjerneaktiviteten. Målet er å utføre nødvendige tilpasninger av aktivitetene slik at virksomheten oppnår budsjettbalanse, men dette arbeidet vil ta noe tid. Per nå er voksenopplæring ikke helt i mål og det pågår fortsatt en grundig gjennomgang og vurdering av hva som er lovpålagt av nåværende aktiviteter i voksenopplæring på grunnskolens område.

2.1.2 Barnehage

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
213 276	219 988	6 711	306 267	- 350	-0,11 %

(tall i kr 1000)

2.1.2.1 *Kommunale barnehager*

Prognosen tilsier et merforbruk på kr 0,35 millioner ved årsslutt.

Dette som følge av at det har vært bevegelser i aktivitetsnivået for barnehageår 20/21 i forhold til det som ble lagt til grunn i opprinnelig budsjett. For å samsvare bemanningsnormen er det til nå en barnehage som mangler lønnsmidler grunnet økt barnetall og tre barnehager som må nedbemanne ansatte som følge av reduksjon i barnetall. Netto effekten av dette er at det må tilføres kr 0,35 millioner til de kommunale barnehagene.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 16:** Kommunedirektøren foreslår å styrke budsjett for kommunale barnehager med kr 0,35 millioner.

2.1.2.2 Private barnehager

Prognose tilsier balanse ved årets slutt.

2.1.3 Barnevern

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
22 960	220532	- 427	37 806	- 2 000	- 5,3 %

(tall i kr 1000)

Det har vært en økning i bekymringsmeldinger og barnevernssaker over tid. Barneverntjenesten tilstreber å komme tidlig inn for å kunne avhjelpe situasjonen rundt barnet på lavest mulig nivå, dette for å unngå plassering og omfattende, langvarige og dyre tiltak. Barneverntjenesten har hatt en økning i plasserte barn på institusjon i 2020, noe som er et kostnadskrevende tiltak hvor en liten økning i antall barn gir store utslag økonomisk. Detaljert oversikt over plasseringer viser at det vil medgå ytterligere 2 millioner i plasseringsutgifter i tillegg til justeringen som ble gjort i forbindelse med 1. tertial på kr 5,6 mill.

Hvor mange barn som bor på institusjon til enhver tid er ikke gitt og kan ikke planlegges. Tallet varierer fra år til år, men vi ser likevel en tendens til gradvis økning over tid i behov for institusjonsplasser.

Antall barn i fosterhjem er relativt stabilt, men varigheten av/lengden på plasseringen per barn har økt. Nye plasseringer er mer kostnadskrevende enn eldre plasseringer. Dette knytter seg blant annet til frikjøp av fosterforeldre første år av plasseringen.

Det er også tendens til at barna som blir plassert, har særskilte behov i større grad enn før, noe som medfører behov for å forsterke fosterhjem med lengre frikjøp, veiledning og avlastning/besøkshjem.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 17:** Kommunedirektøren foreslår en budsjettjustering på kr 2 millioner for barnevern som følge av et forventet merforbruk på institusjon og fosterhjem.

2.1.4 Kultur

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
26 729	26 752	22	40 602	0	0

(tall i kr 1000)

Det forventes ikke vesentlige avvik ved årsslutt når det gjelder den ordinære driften. Det forventes imidlertid en inntektstap på netto 2,9 millioner ved årsslutt som følger av innførte begrensinger i forbindelse med Covid19-pandemien. Det taper er medregnet i prognosen knyttet til Covid 19. Det meste av inntektene genereres i forbindelse med arrangementer i slutten av året. Derfor er det fortsatt usikkert om inntektstapet blir så stort. Regjeringen har foreslått å etablere en ny stimuleringsordning hvor kommunale kulturhus får anledning å søke om midler. Kommunedirektøren vil søke midler for Sola kulturhus når det åpnes opp for det.

2.2 Levekår (totalt for hele tjenesteområde)

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
320 965	316 433	-4 532	459 214	-21 070	-4,6%

(tall i kr 1000)

Prognosen for tjenesteområdet levekår tilsier et merforbruk på kr 21,07 millioner.

Levekår gir helse og omsorgstjenester til innbyggere i alle aldre. Omfanget av tjenester varierer ut fra hva den enkelte har behov for. Med dagens muligheter innen helse og medisin, lever vi lengre med kompliserte tilstander som krever mye oppfølging av kommunen både med personell og tekniske prosedyrer. Tjenestene gis alltid etter en individuell vurdering og skal ivareta nødvendig helsehjelp. Kommunedelplanen gir retning til tjenesteområdet der ivaretakelse og mestring i eget liv er et av hovedpunktene. Dette innebærer at vi leter etter ressurser hos den enkelte innbygger og bistår med tjenester der innbyggerne ikke kan ivareta dette selv.

Sola kommune har som mål å være sammenlignbar med andre kommuner når det gjelder tjenestenivå og fylkesmannen brukes også i drøftinger i omfattende saker.

2.2.1 Brukerbetalinger

Per august har levekår totalt en merinntekt på kr 1,38 millioner. Brukerbetalinger innenfor levekår er i hovedsak basert på brukernes inntekter. For langtidsopphold på institusjon blir det gjort egne beregninger for betaling i henhold til forskriften om vederlagsbetaling. Basert på dagens brukermasse vil dette gi en merinntekt på kr 2 millioner ved årsslutt.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 18-19:** Kommunedirektøren foreslår at virksomhetene (sykehjemmene) gis mulighet til å benytte seg

av inntektene for å dekke opp merforbruk ved driften på totalt kr 2 millioner.

2.2.2 Fagstab levekår

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
18 886	20 301	1 415	-877	-2 500	-

(tall i kr 1000)

2.2.2.1 Særlig ressurskrevende tjenester

I 1.tertial ble det vedtatt å øke de forventede inntektene for 2020 med kr 3,2 millioner. I tiden etter 1.tertial har det vært en vesentlig endring i brukermassen på ressurskrevende brukere, noe som medfører en del utgiftsreduksjon i tjenestene jfr. omtale under 2.2.5, men samtidig redusert refusjonskrav. Forventet inntekt ved årsslutt er derfor redusert med kr 2,5 millioner.

2.2.3 Tjeneste- koordineringskontoret (TKK)

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
23 989	19 979	-4 010	35 510	-8 870	-25,0%

(tall i kr 1000)

Prognosene tilsier at TKK kan gå med et totalt merforbruk på kr 8,9 millioner ved årsslutt. Kommunedirektøren vil arbeide aktivt med å begrense utgiftsutviklingen. Merforbruket skyldes i hovedsak vekst i tjenestene til eksisterende brukere, samt nye brukere med store tjenestebehov. Under gis det en nærmere omtale om forventet merforbruk ved de ulike tjenestene som TKK har ansvar for.

2.2.3.1 Fritt brukervalg: privat miljøtjeneste

Kommunestyret har ved behandling av HØP 19-22 besluttet å avslutte prøveordningen med fritt brukervalg på avlastning og miljøtjeneste. Avviklingen har foregått over lengre tid og alle innbyggere som har hatt private miljøtjenester som følge av fritt brukervalg er per 2. tertial 2020 over i kommunal tjeneste.

2.2.3.2 Fritt brukervalg: privat avlastning

Som følge av at kommunen ikke har kapasitet til å gi et godt avlastningstilbud til alle innbyggerne fra fritt brukervalg, vil noen få innbyggere fortsatt motta avlastningstjenester av privat leverandør. Dette øker kommunens kostnader med kr 0,2 millioner etter at budsjett til dette formålet ble styrket med kr 3,85 mill. i 1. tertial.

2.2.3.3 Kjøp av private tjenester innen rus og psykiatri og miljøtjenester

Kommunen har nå flere innbyggere med omfattende behov som man ikke har kapasitet til å ivareta. Dette gjør at man må kjøpe tjenestene fra privat leverandør. I 1.tertial ble det vedtatt å bevilge kr 3,18 millioner til å dekke deler

av forventet merforbruk. Dette dekker ikke hele beløpet og det forventes merforbruk ved årsslutt på kr 5,9 millioner.

2.2.3.4 *Privat BPA*

Fra januar 2019 til august 2020 har antall brukere med privat BPA økt med 25 prosent, samtidig økte vedtakstimene med 26 prosent tilsvarende, 70 timer per uke. I samme periode var det en reduksjon i kommunal BPA på 9 prosent som tilsvarer 6 timer per uke. I 1.tertial ble det bevilget kr 2,25 millioner til BPA fra privat leverandør. I perioden april 2020-august 2020 har antall vedtakstimer blitt redusert med 6 prosent, tilsvarende 22 timer per uke. Prognosene tilsier at dette kan medføre et mindreforbruk på kr 0,4 millioner ved årsslutt.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 20:** Kommunedirektøren foreslår at budsjettet for TKK styrkes med netto kr 4 millioner sammenlagt for kjøp av tjenester fra private iht. beskrivelsene over.

2.2.3.5 *Samhandlingsreformen – utskrivningsklare pasienter*

Det har vært en stor økning i antall betalte overtidsdøgn på SUS i 2020. Fra 01.01.20 – 31.08.20 har kommunen hatt 883 betalingsdøgn på SUS mot 399 for samme periode for 2019. For å beholde dekningsgraden på institusjonsplasser på 18 prosent, samt redusere antall overtidsdøgn på SUS, ble det besluttet å gjenåpne 10 sengeplasser ved Soltun alderspensjonat. Åpningen ble gjennomført mellom desember 2019 og mars 2020, og det var forventet at dette skulle bidra til å holde antall overtidsdøgn ved SUS nede og redusere kostnadsutviklingen. Dette har ikke skjedd, og i september ble det åpnet ytterligere seks plasser ved Sola sykehjem. Dette, sammen med pågående arbeid for å øke sirkulasjon på korttidsplassene, gjør at man forventer at budsjettet holdes resten av året, og dermed gir et forventet merforbruk ved årets slutt på kr 3,2 millioner.

2.2.4 Sola sykehjem

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
44 436	42 193	-2 243	65 300	-3 850	-5,9%

(tall i kr 1000)

Forventet merforbruk ved årsslutt er kr 3,85 millioner. Det har vært en stor økning i antall innbyggere på korttidsopphold og korttidsavdelingen har til nå i år hatt belegg på 102%.

Som følge av store utfordringer med utskrivningsklare pasienter, ble det i starten av september åpnet seks nye korttidsplasser, frem til Soltun sykehjem er de seks plassene midlertidig plassert på sykestuen ved Sola sjukeheim. Kommunedirektøren har gjort omprioriteringer og plassene finansieres for det meste ved å omdisponerer midler internt i tjenesteområdet.

Videre gjør bygningens utforming og innbyggere med utfordrende adferd som følge av sykdom at man ikke klarer å ivareta pasient og ansattes sikkerhet uten å ha ekstra innleie på natt. Dette fører til behov for enetiltak både dag og natt.

Det jobbes med å implementere tiltak for å redusere kostnadstrenden, både kortsiktig og langsiktig.

2.2.5 Sola bo- og hjemmetjenester

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
51 986	52 350	365	73 997	1 350	1,82%

(tall i kr 1000)

Det har vært vesentlig reduksjon i enkelte tjenester ved Sola bo- og hjemmetjenester som følge av endrende behov.

Prognosene for årsslutt tilsier et mindreforbruk kr 1,35 millioner.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 21:** Kommunedirektøren forslår å redusere rammen til Sola bo og hjemmetjenester med kr 1,35 millioner.

2.2.6 Tananger bo- og hjemmetjenester

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
37 878	38 368	490	59 737	0	0

(tall i kr 1000)

Forventes balanse ved årets slutt.

2.2.7 Miljøtjenesten

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
72 965	67 107	-5 858	103 494	-10 200	-9,8%

(tall i kr 1000)

2.2.7.1 Kommunal avlastning, bolig og institusjon

Det har vært en vesentlig økning i vedtakstimer og bistandsbehov i den kommunale miljø- og avlastningstjenesten. Dette har blant annet gjort at avlastningstjenesten har måttet ta i bruk ekstra lokaler, og da hatt behov for å leie inn ekstra nattevakt til boligen. Utover dette har det også vært behov for nattevakter knyttet til avlastning i private hjem.

Prognosene tilsier at dette totalt vil utgjøre en merkostnad på kr 10,2 millioner.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 22:** Kommunedirektøren foreslår å øke budsjettrammen til miljøtjenesten med kr 5 millioner knyttet til økt behov og økt vedtakstimer.

2.2.8 Psykisk helsearbeid og rus

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
25 369	27 118	1 749	43 381	1 500	3,5%

(tall i kr 1000)

Det forventes mindreforbruk ved årsslutt på kr 1,5 millioner som følge av ubesatte stillinger.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 23:** Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til psykisk helsearbeid og rus med kr 1,5 millioner.

2.2.9 NAV – Sosiale tjenester

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
33 797	36 240	2 443	53 315	1 000	1,9%

(tall i kr 1000)

Regnskapet per august viser et mindreforbruk på kr 2,44 millioner. Sola har opplevd en sterk økning i arbeidsledige de siste månedene og det har vært en høy økning i antall nye brukere, uten at det har vært noen økning i den totale brukermassen. Dette tyder på at det er stor sirkulasjon, men NAV Sola forbereder seg på at det kan komme en økning i total antall brukere. Store deler av mindreforbruket er knyttet til kvalifiseringsprogrammet, mens sosialstønad er i balanse. Dette har nok sammenheng med at de fleste som har blitt arbeidsledige som følge av pandemien mottar dagpenger fra NAV stat. Disse postene må ses i sammenheng, men det er likevel forventet et mindreforbruk på kvalifiseringsprogrammet ved årsslutt på kr 1 million.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 24:** Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til NAV med kr 1 million knyttet til kvalifiseringsprogrammet.

2.2.10 Fysio-/ergoterapi

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
12 174	12 707	533	16 994	500	2,9%

(tall i kr 1000)

Prognosene tilsier et mindreforbruk på kr 0,5 millioner ved årsslutt som følge av vakante stillinger.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 25:** Kommunedirektøren foreslår å redusere rammen til fysio- og ergoterapitjenesten med kr 0,5 millioner.

2.3 Samfunnsutvikling (totalt for hele tjenesteområdet)

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
23 650	32 656	9 007	143 285	5 000	3,48 %

(tall i kr 1000)

Prognosene for årsslutt tilsier et mindreforbruk på kr 5 millioner for tjenesteområdet samfunnsutvikling. Det forventes noe avvik som følge av begrensninger som er innført av nasjonale myndigheter som følge av Covid19-pandemien. Det forventes inntektstap på svømmehallene og det vises til omtalen i punkt 1.1 økonomiske konsekvenser av Covid19.

2.3.1 Eiendom

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
73 58	81 665	8 608	123 274	5 000	4 %

(tall i kr 1000)

Grunnet lave strømpriser er det per august et stort mindreforbruk på strøm. Som en følge av dette reduseres strømbudsjettet med kr 5 millioner i 2. tertial.

- **Budsjettjusteringstabell for drift linje 26:** Kommunedirektøren foreslår at strømbudsjettet reduseres med kr 5 millioner.

2.3.2 Areal

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
7 490	6 708	-782	11 940	0	0

(tall i kr 1000)

Det forventes et merforbruk som er forårsaket av at gebyrene totalt sett er lavere enn utgiftene. Dette må i henhold til nye forskrifter for selvkostområdet inndekkes i innværende år.

Seksjon Arealplan har betydelig mindreinntekt på gebyr og hovedgrunnen er manglende samsvar mellom gebyrinntekter og utgifter. I tillegg er det en veldig uvanlig situasjon hvor 12 av 14 planer som skal til 1.-gangsbehandling er offentlige. I en normalsituasjon vil typisk to tredjedeler være private planforslag og dermed delvis finansieres av gebyrinntektene.

Seksjon Byggesak har også en mindreinntekt per august som det ikke forventes at hentes inn ved årsslutt. Sammenlignet med 2019 er det omtrent like mange antall saker. Antall saker hvor privatpersoner søker selv er redusert fra 95 i 2019 til 77 i 2020, mens saker hvor det er krav om at foretak søker er økt fra 136 i 2019 til 158 i 2020. Mindreinntekten skyldes trolig at det har vært færre saker som gjelder større bygg (f.eks. kontor- og leilighetsbygg), noe som genererer større gebyr enn eneboliger o.l. I tillegg er det registrert noe tap av gebyr som følge av ressurssituasjonen på seksjonen og fristoverskridelse, men dette dekker ikke alene mindreinntekten.

2.4 Kommunedirektør med sentrale staber (økonomi, organisasjon og politisk sekretariat)

Regnskap 31.august 2020	Budsjett 31.august 2020	Avvik 31. august 2020	Årsbudsjett 2020	Prognostisert avvik 31. desember	Prognostisert avvik i % av rammen 31. desember
67 320	67 396	75	98 850	0	0

(tall i kr 1000)

Prognosen tilsier balanse ved årsslutt.

---

3. Investeringsbudsjettet

3.1 Investeringsutgifter

Totale investeringsutgifter 2. tertial er kr 366,6 millioner. Dette utgjør 70 prosent av totalt justert budsjett for 2020 som er kr 526,4 millioner. En oversikt over alle pågående investeringsprosjekter følger i vedlegg 2.

3.2 Investeringsinntekter

Salg av eiendom er i 2020 budsjettert til kr 62,9 millioner. Grunnet Covid-19 og oljenedturen er det usikkerhet i markedet som igjen påvirker salg av kommunens eiendommer. Kommunedirektøren utsetter salg av de budsjetterte eiendommene for totalt kr 33,6 millioner.

- **Budsjettjusteringstabell for investering:** Kommunedirektøren foreslår at budsjetterte salgsinntekter reduseres med kr 33,6 millioner i 2020, og oppbudsjetteres i kommende planperiode**.**

3.3 Budsjettjusteringer og endrede totalrammer investeringer

Tabellen under viser budsjettjusteringene som kommunedirektøren foreslår innen investeringer i prosjektenes årsbudsjetter. Det gjøres oppmerksom på at budsjettjusteringene skyldes endret fremdrift i prosjektene og er ikke en reel kostnadsendring. Budsjettmidler som ikke er behov for i år budsjetteres opp i HØP 21-24. En nærmere omtale av hver budsjettjustering følger i henhold til nummereringen i tabellen.

Nr	Prosjektnr	Investeringer, kommunaldirektørens forslag budsjettendringer per 2. tertial 2020	Beløp (tall i kr 1000)
Tekniske budsjettjusteringer i årsbudsjettet som følger av endringer i framdrift			
1	39103	Institusjonskjøkken	-5 500
2	39106	Sola sjukeheim, hovedombygging	-4 000
3	29082	Rehabilitering Havnealleen barnehage	-6 535
4	29083	Skolebruksplan, Storevarden skole	-10 130
5	49052	Kultur- og aktivitetshus Tananger	-300
6	19029	Rehabilitering Soma driftsstasjon	-750
7	49645	Aktivitetspark	-100
8	59364	Infrastruktur regionalt sykkelanlegg	-13 474
9	59462	Forskuttering Bymiljøpakken, trafikksikringsmidler	-4 548

10	59462	Redusert momskompensasjon Bymiljøpakken	726
11	59462	Redusert tilskudd Bymiljøpakken	3 822
12	59113	Overløpsmåling avløp	-500
13	59119	PA002 Joa	-500
14	59121	PA043 Stangeland	-1 800
15	59122	Sande terrasse, sanering av felles avløpsledning	-1 000
16	59367	VA15 Moringvegen	-3 800
17	59369	VVA Påskhusvegen	-5 350
		Totale brutto budsjettendringer	**-53 739**
		Endringer i tidspunkt for salg av eiendom	**33 604**
		Momskompensasjon	**8 580**
		Reduksjon låneopptak	**11 555**
		Udekket/udisponert	**0**
Bruk av ubrukte lånemidler og oppbudsjettering av gamle budsjettmidler i istedenfor å øke årets låneopptak			
18	99006	Oppbudsjettering av tidligere ubrukte budsjettmidler knyttet til prosjektene	71 797
19	99006	Oppbudsjettering av momsrefusjon knyttet til linjen over	-11 463
20	99006	Finansiering av ubrukte budsjettmidler med ubrukte lånemidler fra balansen	-60 334
21	99006	Reduksjon i årets låneopptak	30 000
22	99006	Bruk av ubrukte lånemidler fra balansen for å redusere årets låneopptak	-30 000
		Udekket/udisponert	**0**

3.3.1 Institusjonskjøkken

Endring i prosjektets ramme:
Det vises til vedtak i KS - sak 83/20. møte 17.september 2020, hvor rammen til prosjektet ble økt. Kommunedirektøren følger opp vedtaket og øker prosjektets totalramme til kr 25,9 millioner.

Endring i prosjektets årsbudsjett:
Når det gjelder prosjektets årsbudsjett så har det ikke behov for de avsatte midlene i 2020. Årsak til det er mindre produksjon enn planlagt som følge av senere oppstart.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 1:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 5,5 millioner i 2020 som oppbudsjetteres i 2021 i HØP 21-24.

3.3.2 Sola sjukeheim, hovedombygging

Grunnet stor aktivitet hos Eiendom har det ikke vært kapasitet til å starte opp planleggingen før høsten 2020. Planlegging og oppstart blir siste kvartal 2020 og resterende arbeider i 2021.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 2:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 4 millioner. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.3 Rehabilitering Havnealleen barnehage

Endring i prosjektets ramme:
Gjeldende kalkyle på kr 8,5 millioner er basert på en kalkyle utarbeidet av Rambøll i september 2019. Entreprisekostnad er i kalkylen satt til kr 4,5 millioner. Etter at anskaffelsen ble lagt ut på anbud som totalenerprise er det innkommet sju tilbud, hvorav Kvia entreprenør AS hadde det laveste. Tilbudet, entreprisekostnaden, var på kr 8,6 millioner.
Medregnet generelle prosjektkostnader, samt kostnader til flytting, innleide lokaler og kjøkken, som ikke var med i Rambølls kalkyle, viser kostnadsoppstillingen en total på kr 12 millioner. Dersom prosjektet skal gjennomføres slik forutsatt må rammen økes med kr 3,5 millioner til kr 12 millioner.

Endring i prosjektets årsbudsjett:
Budsjett for 2020 må justeres ned da alle årets midler ikke vil brukes. Resterende må budsjetteres i 2021 i HØP21-24.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 3:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 6,5 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.4 Skolebruksplan, Storevarden skole

Grunnet senere igangsettelse enn planlagt, overføres kr 10,1 millioner til 2021 i HØP21-24.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 4:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 10,1 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2021-2024.

3.3.5 Kultur- og aktivitetshus Tananger

Det jobbes med reguleringsplan og romprogram, samt med sak om samarbeidsmodell mellom private utbyggere og kommunen. Ikke behov for alle midler i 2020 og kr 0,3 millioner videreføres til 2021 i HØP21-24.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 5:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 0,3 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.6 Rehabilitering Soma driftsstasjon

På grunn av byggets forfatning kunne man ikke utføre nødvendige tiltak for å få skitten og ren sone i garderobene og flytte til Soma innenfor bevilgede midler. Det er utført en analyse av anlegget på Soma hvor man har skaffet en oversikt over tiltak som må iverksettes. Det er ikke tatt noen konklusjon enda, men det vil bli fremlagt en sak til Formannskapet i oktober 2020.
Kr 750 000 videreføres til 2021 i HØP21-24.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 6:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 0,75 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i Kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2021-2024.

3.3.7 Aktivitetspark

Lokasjonen til aktivitetsparken er per august 2020 ikke bestemt. Det ses ikke som sannsynlig at det vil påløpe noen utgifter på dette prosjektet i 2020 og kr 100 000 videreføres dermed til 2021 i HØP21-24.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 7:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 0.1 mill. i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i Kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2021-2024.

3.3.8 Infrastruktur regionalt sykkelanlegg

Årsak til forsinkelse er utfordringer med prosjektering og krav fra SVV. Ved overføring fra SVV til Rogaland fylkeskommune har det manglet personell fra RFK for saksbehandling. Kr 13,47 millioner overføres til 2021 i HØP21-24.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 8:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 13,47 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i Kommunedirektørens forslag til Handlings- og økonomiplan 2021-2024.

3.3.9 Forskuttering Bymiljøpakken

Budsjett for 2020 reduseres da flere prosjekter er utsatt og noen også er tatt ut etter ny vurdering av samfunnsnytten. Kr 4,5 millioner flyttes til 2021.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 9-11:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 4,5 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24. Dette tiltaket har motpost på momskompensasjon og refusjon som tilsvarer utgiften slik at dette er et nullsumspill.

3.3.10 Overløpsmåling avløp

Kommunalteknikk jobber i tett samarbeid med LYSE og flere private aktører i forhold til teknologi som kan hjelpe oss å måle overløp i kommunens avløpsledninger. Prosjektet har foreløpig ikke identifisert teknologi som kan fungere optimalt for dette, og prosjektet er derfor noe forsinket.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 12:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 0,5 mill. i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.11 PA002 Joa

Prosjektet er utsatt da det må gjøres vurderinger om det skal bygges helt ny stasjon eller om gammel stasjon skal oppgraderes. Dette arbeidet er igangsatt og planlagt oppstart for prosjekteringen er tidlig 2021.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 13:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 0,5 mill. i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.12 PA043 Stangeland

Det har vært utfordringer i prosjektet med å finne riktig trasevalg, men valg er nå foretatt, og prosjektering vil starte i løpet av høsten 2020. Prosjekt forventes sluttført i løpet av 2021.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 14:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 1,8 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.13 Sande Terrasse, sanering av felles avløpsledning

Området Sande terrasse har i dag felles avløpsledning der både overvann og avløpsvann går i samme ledningssystem. Fellesledningen skal fjernes og erstattes av et nytt separatsystem for avløp i området. Sanering av området vil også frigi avløpskapasitet gjennom Sola sentrum til ny framtidig utbygging.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 15:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 1 million i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.14 VA15 Moringvegen

Endring i prosjektets ramme:
Prosjektet foreslås utvidet med kr 3,5 millioner. Forslaget om utvidelse av prosjektet skyldes en generell indeksregulering av kalkulert prosjektkostnad, samt en utvidelse av prosjektgrensen. Under detaljprosjekteringen av anlegget er det avdekket at brannvannsdekningen i området må forsterkes. For å få en bedre brannvannsdekning, må en større del av ledningsnettet i området oppdimensjoneres slik at krav til brannvann ivaretas.

Endring i prosjektets årsbudsjett:
Grunnet kapasitetsutfordringer i kommunalteknikk er det ikke behov for hele budsjettet på kr 4 millioner i 2020. Prosjektet vil bli prosjektert i løpet av høsten 2020 og bygging vil starte i 2021.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 16:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 3,8 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.15 VVA Påskhusvegen

Kommunalteknikk avventer oppstart av prosjektet til grunnforhandlinger er sluttført. Reverser til slik det var før 1. tertial og flytter de opprinnelige kr 250 000 til 2021.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 17:**
  Kommunedirektøren foreslår at prosjektets budsjett i 2020 reduseres med kr 5,35 millioner i 2020. Midlene vil bli budsjettert på ny i 2021 i HØP 21-24.

3.3.16 En skole, rehabilitering av uteområdet

Endring i prosjektets ramme:
I HØP 20-23 er det satt av kr 4 millioner til rehabilitering av uteområdet på Dysjaland skole. I samarbeid med elevrådet og rektor kom det frem ønsker til utforming, og store deler av elementene som er foreslått er spillemiddelberettiget. For å få utnyttet spillemiddelordningen best mulig er det nødvendig å øke rammen på prosjektet med kr 1,8 millioner, til kr 5,8 millioner. Dette vil også føre til et bedre uteområde for hele nærmiljøet. Det er viktig for skolen å ha et uteområde som stimulerer til variert aktivitet for alle klassetrinn i løpet av skoledagen, og som også kan fungere som et attraktivt område til fysisk aktivitet på fritiden. Det økte budsjettet vil i sin helhet finansieres av spillemidler som er estimert til kr 2 millioner. Normalt vil spillemidlene utbetales i løpet av 2 til 4 år.

3.3.17 Nye sykesignalanlegg

Endring i prosjektets ramme:
Kr 4,5 millioner til sykesignalanlegg er bakt inn i budsjettet på prosjekt 39052 Ny sjukeheim Sola sentrum. Det er mest fornuftig å samle alle kostnader til sykesignalanlegg på ett prosjektnummer, og det foretas derfor en budsjettjustering på kr 4,5 millioner til dette prosjektet. Det foreslås også at navnet på prosjekt 39624 endres til Nye sykesignalanlegg for å kunne brukes flere plasser i kommunen. Totalrammen for Sola sjukeheim endres dermed fra kr 283 millioner til kr 278,5 millioner.

Endring i prosjektets årsbudsjett:
Alle trygghetsalarmer for hjemmeboende blir skiftet ut i september 2020, og kommunen skifter responssenter i den forbindelse. Den nye avtalen gir gode muligheter til at hjemmeboende får ytterligere teknologi som en del av tjenestetilbudet. I tillegg skal det innføres ny velferdsteknologi ved institusjonene i kommunen. Installasjon pågår ved Soltun sykehjem, med mål om full drift fra 26.10.2020. Ved Sola sjukeheim starter montering i midten av oktober, med mål om full drift fra slutten av november, og det samme gjelder Åsenhagen barne- og avlastningsbolig. Ved Tabo sykehjem er det planlagt montering fra tidlig i januar 2021, med mål om full drift fra mars 2021.
For å samle utgifter knyttet til sykesignalanlegg overføres budsjett på kr 4,5 millioner fra 39052 Ny sjukeheim i Sola sentrum. Av disse videreføres kr 2,6 millioner til 2021 i HØP21-24.

3.3.18 Ubrukte budsjettmidler rådhus-prosjektene

Foreløpige regnskapstall og estimater viser et forventet mindreforbruk på investeringsprosjektene knyttet til det nye rådhuset på om lag kr 30 millioner. Årets låneopptak reduseres derfor med tilsvarende beløp. Byggeregnskap vil framlegges etter at prosjektet er avsluttet og det vil der fremgå mer detaljer om mindreforbruket.

3.3.19 Bruk av ubrukte lånemidler

Ved utgangen av år 2019 og i henhold til vedtatt årsregnskap hadde kommunen ubrukte lånemidler på kr 117,3 millioner. Disse ubrukte lånemidlene som er akkumulert over tid, tilhører eldre og nyere investeringsprosjekter som har hatt annen fremdrift enn det er budsjettmessig tatt høyde for. For å ha mest mulig korrekt låneopptak er det en forutsetning at man justerer årsbudsjettet for investeringsutgifter og inntekter i henhold til fremdrift. Kommunedirektøren har mulighet til å gjøre disse justeringene i tertialene basert på prognoser. I de tilfellene hvor prognosene ikke er gode, samt at ytterligere avvik oppstår etter andre tertial, medfører dette ubrukte lånemidler balansen.

- **Budsjettjusteringstabell for investeringer linje 18-22:**
  Kommunedirektøren foreslår i denne tertialen å bruke totalt kr 90,3 millioner av ubrukte lånemidler. Av dette vil kr 60,3 millioner gå til finansiering og oppbudsjettering av prosjekter i 2020 som har hatt gamle budsjettmidler, og kr 30 millioner går til en direkte reduksjon av årets låneopptak, jfr omtale under 3.3.18.

---

4 Finansrapport

Hjemmel for rapportering: Kommunedirektøren viser til reglement for finansforvaltningen (vedtatt i Kommunestyret 15.12.16 k-sak 76/16).

4.1 Forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål

I pkt. 4 i finansreglementet er blant annet følgende omtalt under forvaltning av ledig likviditet:

«Forvaltning av ledig likviditet skal innrettes slik at kommunen kan dekke sin betalingsforpliktelse ved forfall. Kommunes likviditetsreserve skal normalt være plassert på konsernkonto i den banken kommunen har inngått bankavtale med. Trekkrettigheter på konsernkonto og eventuelle frie midler fra kommunale foretak på konsernkonto inngår også i kommunes likviditetsreserve. Det er en forutsetning for plassering at det foreligger en løpende 12 måneders likviditetsprognose. Plasseringen skal kunne finne sted dersom likviditetsprognose tillater den og tilfredsstillende avkastning oppnås. Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål skal forvaltes med lav finansiell risiko og høy likviditet».

I henhold til punkt over i finansreglement skal kommunen ha tilgjengelig driftslikviditet som minst er like stor som forventet likviditetsbehov de neste 90 dager. All likviditet utover driftslikviditet som ikke inngår i likviditetsbehov de neste 12 måneder i henhold til likviditetsprognose er overskuddslikviditet. Den kan plasseres i blant annet rentebærende verdipapirer utsendt eller garantert av den norske stat, norske statsforetak, norske kommuner eller fylkeskommuner, bank eller pengemarkedsfond med lav risiko og en løpetid innen 12 mnd.

Per 30.04.2020 er det ikke foretatt noen plassering av overskuddslikviditet. Midlene var plassert i kommunens hovedbankforbindelse med vilkår 3 mnd. NIBOR + avtalt margin. Deler av innskuddet, kr. 100 millioner er plassert på Plasseringskonto+ i hovedbankforbindelse, hvor renten er 10 basispunkter over betingelser på konsernkonto, mot at uttak varsles en mnd. i forveien.

Grafen under viser likviditetsutvikling pr. 31.08.2020:

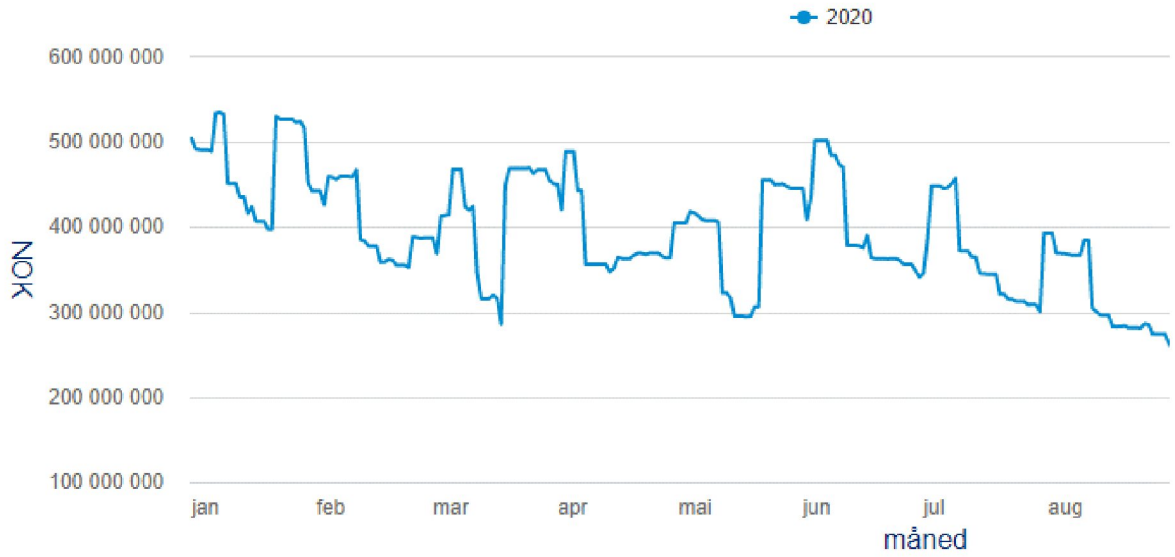

4.2 Forvaltning av låneporteføljen

4.2.1 Låneporteføljen

I 2020 er det i opprinnelig budsjett vedtatt et samlet låneopptak på kr 120,13 millioner kommunenes egne investeringer. I tillegg er det budsjettert med kr 60 millioner i startlån. Ved 1. tertial, K-sak 60/20 møte 18.juni, vedtok kommunestyret å redusere årets låneopptak med kr 9,6 millioner samt øket låneopptak for starlån med kr 20 millioner.

Per 31.08.2020 er det tatt opp kr 60 millioner i Husbanken (Startlån). Lånet knyttet til kommunale investeringer er ikke tatt opp enda og i denne saken forslås ytterligere reduksjon i låneopptak.

Per 31.08.20 var den samlede låneporteføljen kr 2.187,8 millioner, herav kr 383 millioner i startlån, kr 189 millioner i lån som tidligere hørte til Sola Tomteselskap KF og kr 1.615,8 millioner i lån til egne investeringsprosjekter.

Tall i millioner kroner	31.12	31.08.
Kommunalbanken AS	668,4	668,8
Nordea	0	
DNB	207	207
Swedbank	566	566
SEB	54	36
KLP Kommunekreditt AS	327	327
Anordning avdrag (ikke bet.)	0	
Husbanken (startlån)	394	383
Total lånegjeld	**2216,4**	**2187,8**
- herav lån til selvfinansierte boliger	18,4	0
- herav lån til egne investeringsprosjekter	1615	1618,8
-herav lån som tidligere hørte til Sola tomteselskap	189	189
-herav startlån i Husbanken	394	383

Motpartsoversikt i prosent:

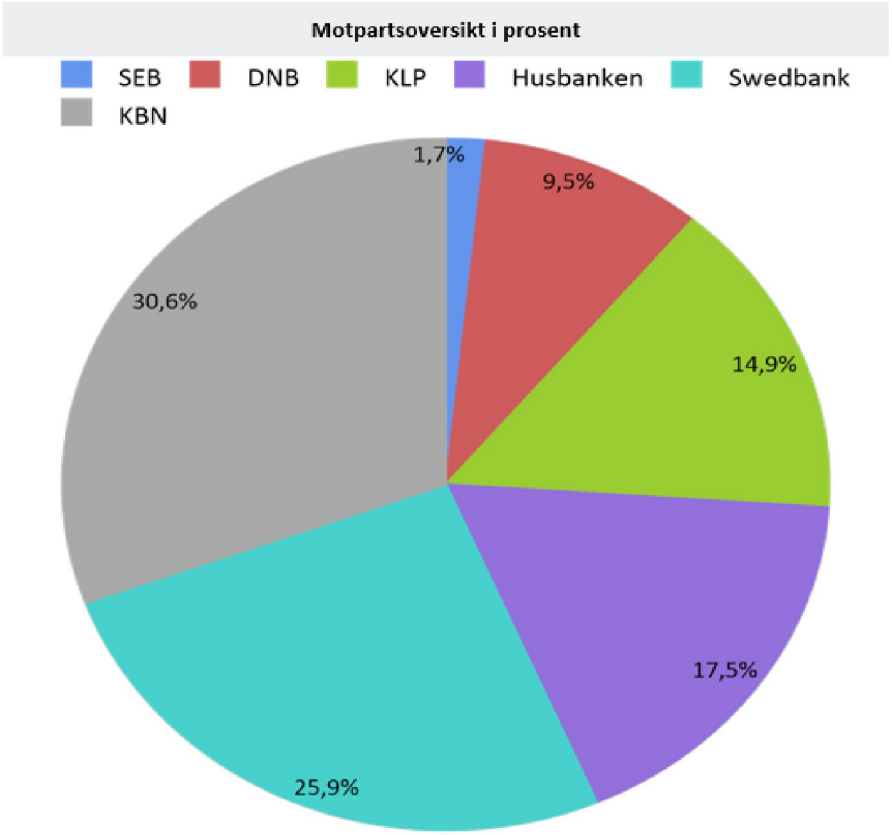

4.2.2 Renteutvikling, rentedurasjon, netto rentebærende lånegjeld og risiko

Vektet gjennomsnittsrente totalt for kommunen var på 1,66 % per 31.08.2020. Rentesatsene tar opp i seg rentebytteavtalene, og gir dermed utrykk for de reelle renteutgifter.

Sola kommune har følgende rentebytteavtaler per 31.08.20:

Finansinstitusjon	Startdato	Løpetid år	Sluttdato	Fast	Margin 3M NIBOR	Beløp
Sparebank 1 SSR-Markets	07.09.2011	10	07.09.2021	3,667 %	0,000 %	50 000
Nordea Bank Finland PLC	19.06.2012	10	19.06.2022	3,217 %	0,000 %	50 000
Totalt						**150 000**

I tillegg har Sola kommune per 30.04.2020 en rentebytteavtale fra fast til flytende rente med Nordea (kr 19 millioner). Dette ble inngått i 2011 da kommunen har utnyttet differansen ved å inngå 5 og 10 års fastrenteavtaler med Husbanken, og rentebytteavtale fra fast til flytende rente i annen bank, og oppnår dermed gjennomsnittlig risikofri gevinst.

I henhold til pkt. 6.2 i finansreglement skal minimum 33 % av brutto låneporteføljen ha flytende renter (rentebinding under 1 år) og minimum 33 % skal ha fastrente (rentebinding over 1 år). Renten vurderes ut ifra at kommunen i utgangpunktet skal være rentenøytral.

Per 31.04.2020 er andel av lån med fastrente 50,8 %, mens flytende rente er på 49,2 %.

For å tilfredsstille kravet i finansreglementet om at kommunen skal være rentenøytral, må det ved årsskifte og hver tertial beregnes netto rentebærende lånegjeld. Ved beregning tar man utgangspunkt i brutto lånegjeld ekskl. pensjonsforpliktelser korrigert for gjennomsnittlig bankinnskudd, ansvarlig lån i Lyse, startlån og lån med rentekompensasjon i Husbanken.

Beregningen per 31.08.2020 viser at ca. 51 % av netto rentebærende lånegjeld bør være på fastrente, noe som tilsvarer situasjonen i dag

Per 31.08.2020 hadde 11,53 % av låneporteføljen forfall innen 12 mnd.

Per 31.08.2020 er samlet rentebindingstid på 2,42 år. I følge finansreglement skal den samlede gjeldsporteføljen ha en vektet renteløpetid (rentebindingstid) mellom 0,5-5 år. I en normalsituasjon skal den samlede gjeldsporteføljens vektede renteløpetid være 3 år. Tabell under viser rentebindingstid fordelt på intervall.

I henhold til finansreglement skal det også etableres referanseindeks på den løpetid som gjeldsforvaltningen måles mot. 3-års markedsrente er på 0,8 %, mens kommunens gjennomsnittsrente er på 1,66 %. Avviket skyldes den store fallen i rentene etter Koronautbruddet. Ca. halvparten er vår porteføljen er på fastrente.

4.2.3 Avdrag på lån

Etter reglene i Kommunelovens §50.7 a) skal gjenstående løpetid for kommunens samlede gjeldsbyrde ikke overstige den veide restlevetiden for kommunens avskrivbare anleggsmidler ved siste årsskifte, det vil si 01.01 i rapporteringsåret.

Kommunedirektøren støtter seg til forenklet modell for beregning av minimumsavdrag:
*(Lånegjeld pr. 1. januar/anleggsmidler pr. 1. januar) * bokførte avskrivinger året før*

Etter forskriftet skal avskrivningene starte senest året etter at anleggsmidler er anskaffet eller tatt i bruk. Praksis i Sola kommune er i henhold til forskriftet ved at avskrivningene starter året etter anskaffelse.

Beregning av minimumsavdrag	2020
Minimumsavdrag (millioner i kroner) *	57,8

*Tomter holdes utenfor nevneren (sum anleggsmidler). I praksis gir dette et noe forhøyet og mer korrekt grunnlag.

4.3 Forvaltning av langsiktige finansielle aktiva

Langsiktige finansielle aktiva defineres som den delen av kommunes likviditet som etter vedtatt budsjett og likviditetsprognose ikke skal nyttes de neste fire år. Forvaltning av langsiktig finansielle aktiva må være adskilt fra forvaltning av ledig likviditet og andre midler til driftsformål. Under pkt. 5

i finansreglement beskrives retningslinjer som handler om forvaltning av langsiktige finansielle aktiva.
Per 31.08.20 var det ingen aktive plasseringer.

4.4 Stresstest

I henhold til pkt. 9 i finansreglement skal kommunen foreta en stresstest som viser kommunens samlede netto renterisiko ved endring i rentekurven. Stresstesten per 31.08.20 viser at en renteøkning på 1 % vil i teorien kunne gi en maks tap på kr 0,7 millioner. På andre side er det veldig lite sannsynlig at det forventes en renteøkning i par år framover.

Aktiva/passiva	Beløp i millioner	Andel i %	Endrings-parameter	Beregnet tap
Gjeld med flytende rente (rentebinding under 1 år)	1110	50,75 %	1 %	-11,1
Gjeld med fast rente (rentebinding over 1 år)	1077	49,25 %		
Sum brutto lånegjeld	**2216**			
Startlån	383		1 %	3,83
Rentekompensasjon	100		0,01	1
Lån til Lyse	157		1 %	1,57
Bankinnskudd	400		0,01	4
Sum utlån, rentekompensasjon og bankinnskudd	**1051**			**10,51**
Mulig tap vil utgjøre				**-0,7**